

Nye Bidrag til Kundskab

om

Fuglernes Bændelorme

af

H. Krabbe,

Dr. med.

Med 2 Kobbertavler.

Vidensk. Selsk. Skr., 6. Række, naturvidenskabelig og matematisk Afd. I. 7.

Kjøbenhavn.

Bianco Lunos Kgl. Hof-Bogtrykkeri.

1882.

Siden Udgivelsen af «Bidrag til Kundskab om Fuglenes Bændelorme» i Vidensk. Selsk. Skr., 5. Række, naturv. og mathem. Afd., 8. Bd. VI. 1869, har jeg haft Lejlighed til at undersøge de Bændelorme, som Fedtschenko havde samlet 1870—71 under et Ophold i Turkestan, i det jeg efter Professor R. Leuckarts Anmodning i 1876 bearbejdede denne Del af den afdøde russiske Naturforskers Universitetet i Moskau tilhørende Samlinger. Krigsbegivenhederne i Tyrkiet medførte, at Udgivelsen, der skulde ske paa Russisk, blev forsinket, og Afhandlingen, trykt i 34te Bind af *Izvéstija imperatorskago obschtschestva ljubitelj jestestvoznanija, antropologii i etnografii* («Afhandlinger udg. af det kejserl. Selskab af Naturvidenskabens, Anthropologiens og Ethnografiens Dyrkere», Moskau 1879), kom mig først i Hænde i Efteraaret 1881. Blandt de af Fedtschenko samlede Bændelorme vare adskillige fundne hos Fugle, og medens en Del af dem ikke tidligere vare beskrevne, var der ogsaa en Del andenstedsfra bekjendte Arter; men de gave dog et interessant Bidrag til Kundskaben om disse Snyltedyrs geografiske Udbredelse.

Desuden har jeg lejlighedsvis kunnet undersøge Bændelorme, som vare samlede af andre — fortrinsvis maa nævnes Dr. phil. G. Friis, praktiserende Læge i Tønder — og blandt disse var der ligeledes flere nye Arter.

Hvad jeg saaledes siden 1869 har undersøgt vedrørende de hos Fuglene forekommende Bændelorme, fremtræder her samlet som et lille Tillæg til min tidligere Afhandling over dette Æmne.

1. **Taenia Nymphaea** SCHRANK.

Habitaculum. *Numenius phaeopus*, in Julia (Feddersen).

Exemplarer af denne Bændelorm, tagne hos *Numenius phaeopus*, sendtes mig i Maj 1877 af Adjunkt Feddersen i Viborg.

2. **Taenia microphallos** KRABBE.

Habitaculum. *Vanellus cristatus*, in Turkestan (Fedtschenko). — *Charadrius morinellus*, in Slesvico (Friis).

Fedtschenko samlede 18 Exemplarer af denne Bændelorm hos *Vanellus cristatus* i Turkestan (August 1871). Friis fandt den i Tønder (Efteraaret 1872) hos *Charadrius morinellus*.

3. **Taenia microrhyncha** KRABBE.

Uncinulorum longit. 0,014—0,018^{mm}.

Habitaculum. *Charadrius pluvialis*, in Slesvico (Friis).

Friis fandt den (Oktober 1869) i Tønder hos *Charadrius pluvialis*, med 20 Kroge af 0,014—0,018^{mm} Længde.

4. **Taenia variabilis** RUDOLPHI.

Habitaculum. *Vanellus cristatus*, in Turkestan (Fedtschenko).

Fedtschenko fandt 20—30 Exemplarer af den hos *Vanellus cristatus* i Turkestan (August 1871).

5. **Taenia Friisiana** n. sp.

Uncinulorum 10 corona simplex, quorum longit. 0,043—0,047^{mm}.

Aperturæ genitalium (vage?) alternæ.

Habitaculum. *Scolopax gallinula*, in Slesvico (Friis).

Friis fandt 1869 i Tønder hos *Scolopax gallinula* Bændelorme med en meget lang og tynd Snabel. Den fuldstændige Krogkrans bestod af 10 Kroge af 0,043—0,047^{mm} Længde (Fig. 1 a og b). Kjønssaabningerne (uregelmæssig?) afvejlende. Æg fandtes ikke.

Jeg har opkaldt Arten efter Dr. phil. G. Friis, der har leveret saa talrige Bidrag til Kundskaben om Fuglenes Bændelorme.

6. **Taenia innominata** n. sp.

Longit. 20^{mm}. *Latit.* 1^{mm}.

Uncinulorum circiter 20 longit. 0,043^{mm}.

Hamuli embryonales longit. 0,013^{mm}.

Habitaculum. «*Pesotschnik*» s. «*Travnik*», in Turkestan (Fedtschenko).

Hos en Fugl, som paa Russisk benævnes *Pesotschnik* eller *Travnik* (formodentlig en Vadefugl), fandt Fedtschenko (Juli 1871) et Par Bændelorme af henholdsvis 10^{mm} og 20^{mm} Længde samt en Strækning modne Led paa 15^{mm}. Paa en af dem fandtes Hovedet med fremstrakt Snabel (Fig. 2), hvis Kroge for største Delen vare tabte; der var 9 tilbage, af 0,043^{mm} Længde (Fig. 3), men i det hele har der formodentlig været omtrent 20. Kjøn-
aabningerne vare ikke tydelige. De modne Led vare 0,8^{mm} lange og 1^{mm} brede og indeholdt langagtige Æg (Fig. 4), hvis yderste Hinde løb ud i et Par betydelige Forlængelser, som for største Delen fandtes indskrumpede og forbojede; Fosterkrogene 0,013^{mm} lange.

7. **Taenia Arionis** v. SIEBOLD (?).

Latit. 2^{mm}.

Uncinulorum 16 longit. 0,033^{mm}.

Aperturæ genitalium secundæ.

Longit. penis 0,034^{mm}, *latit.* 0,006^{mm}.

Habitaculum. *Totanus hypoleucus*, in Slesvico (Friis).

Hos *Totanus hypoleucus* fandt Friis (Maj 1871) i Tønder en Bændelorm, som jeg dog ikke med fuld Sikkerhed tør henføre til *T. Arionis*. Den havde 16 Kroge (Fig. 5) af 0,033^{mm} Længde (Fig. 6). Kjøn-
aabningerne ensidige; Kjønsllemmet (Fig. 7) buget, 0,034^{mm} langt, 0,006^{mm} tykt. De bageste Led, som vare 2^{mm} brede, indeholdt umodne Æg.

8. **Taenia bacilligera** KRABBE.

Longit. 50^{mm}, *latit.* 1^{mm}.

Uncinulorum longit. 0,018—0,025^{mm}.

Aperturæ genitalium secundæ.

Habitaculum. *Scolopax rusticola*, in Slesvico (Friis).

Friis fandt i Tønder hos *Scolopax rusticola* denne Bændelorm af 50^{mm} Længde og en Bredde bagtil af 1^{mm}. Krogenes Længde 0,018—0,025^{mm}. Kjøn-
aabningerne ensidige.

9. **Taenia stellifera** KRABBE.

Uncinulorum longit. 0,033—0,045^{mm}.

Habitaculum. *Scolopax rusticola*, in Slesvico (Friis).

Friis fandt den i Tønder hos *Scolopax rusticola* med 12—14 Kroge (Fig. 8) af 0,033—0,045^{mm} Længde.

10. **Taenia slesvicensis** n. sp.

Uncinulorum circiter 10 longit. 0,041^{mm}.

Habitaculum. *Scolopax rusticola*, in Slesvico (Friis).

Hos *Scolopax rusticola* fandt Friis (November) i Tønder en Bændelorm med mindst 10 Kroge (Fig. 9) af 0,041^{mm} Længde.

11. **Taenia paradoxa** RUDOLPHI (DUJARDIN).

Uncinulorum longit. 0,070—0,091^{mm}.

Habitaculum. *Scolopax rusticola*, in Slesvico (Friis); in Turkestan (Fedtschenko).

Friis fandt den i Tønder hos *Scolopax rusticola*, med indtil 19 Kroge af 0,070—0,091^{mm} Længde.

Fedtschenko fandt i Turkestan (September 1871) hos *Scolopax (rusticola og gall.?)* et Par Bændelorme, om hvilke det er noget tvivlsomt, om de henhøre til denne Art; mulig kunde det være den Bændelorm, som van Beneden (*Mémoire sur les Vers intestinaux*. 1858. S. 159) har beskrevet under Navnet *T. paradoxa*. Den største af Örmene var 43^{mm} lang; Leddenes Længde indtil 0,43^{mm}, deres Bredde indtil 3^{mm}. Paa Hovedet af den ene fandtes paa den fremstrakte Snabel (Fig. 10) 10 Kroge af 0,071^{mm} Længde (Fig. 11). Kjønsaabninger og Kjønslem vare ingensteds synlige. Æggene (Fig. 12) have en regelmæssig elliptisk, fastere Skal, med en hindeagtig og til Dels foldet Omhylning. Fosterkrogenes Længde 0,009^{mm}.

12. **Taenia obvelata** n. sp.

Longit. 100^{mm}, *latit.* 0,5^{mm}.

Uncinulorum 8 corona simplex, quorum longit. 0,076^{mm}.

Aperturæ genitalium secundæ.

Longit. penis 0,03^{mm}, *latit.* 0,016^{mm}.

Habitaculum. *Pterocles alchata*, in Turkestan (Fedtschenko).

Hos *Pterocles alchata* fandt Fedtschenko i Turkestan (Maj 1871) henved en halv Snes Bændelorme af indtil 100^{mm} Længde. Paa 2 Exemplarer var Hovedet tilstede og

Snabelen (Fig. 13) forsynet med 8 Kroge (Fig. 14) af 0,076^{mm} Længde. Bag ved Hovedet var der en lang, haarfin, uleddet Hals. Leddenes Længde indtil 0,11^{mm}, deres Bredde 0,5^{mm}. Kjønsaabningerne ensidige. Kjønslemmet (Fig. 15) ofte fremtraadt, 0,03^{mm} langt og 0,016^{mm} tykt, besat med fine Torne. Æg fandtes ikke.

13. *Taenia capitellata* RUDOLPHI.

Habitaculum. *Colymbus septentrionalis*, in insulis Faeroeensibus (Berg).

Distriktslæge Berg fandt den paa Færøerne hos *Colymbus septentrionalis*. Der var en halv Snæs Exemplarer uden kjønsmodne Led.

14. *Taenia anatina* KABBÉ.

Habitaculum. *Anas acuta*, in Sjaellandia (Reinhardt).

Prof. Reinhardt fandt den 1874 hos en *Anas acuta* fra Sjælland. Der var henvend en Snæs Exemplarer.

Taenia malleus GOEZE.

Af denne Form fandt Fedtschenko i Turkestan 2 Exemplarer hos en And. Det største var 250^{mm} langt og indtil 2,5^{mm} bredt. Den forreste Ende havde den sædvanlige Bygning, og Leddene vare kjønsløse.

15. *Taenia nitidulans* n. sp.

Uncinulorum 10 corona simplex, quorum longit. 0,054—0,057^{mm}.

Aperturæ genitalium secundæ.

Habitaculum. *Tringa alpina*, in Slesvico (Friis). — *Charadrius hiaticula*, in Slesvico (Friis).

Friis fandt (August 1869) denne Bændelorm i Høyer hos *Tringa alpina*; Ormene vare kun smaa, men tilstede i saadan Mængde, at Tarmenes Indside saae ud som Plyds. De havde 10 Kroge (Fig. 16) af 0,054—0,057^{mm} Længde (Fig. 17 a). Kjønsaabningerne ensidige, Cirrusblæren oval, stærkt lysbrydende.

Samtidig fandt Friis i Tarmkanalen hos *Charadrius hiaticula* en stor Mængde hvidlige Gryn, som under Mikroskopet viste sig at være den samme Bændelorm i yngre Tilstand. Krogene (Fig. 17 b) vare nøjagtig af samme Længde.

v. Linstow (*Arch. f. Naturgesch.* Jahrg. 48. Bd. 1. 1882. S. 21 og Tab. 2, Fig. 26) har beskrevet en Bændelorm, *T. tenerima*, af *Fuligula cristata*, hvis Kroge have en paa-faldende Lighed med dem hos *T. nitidulans*, medens de i Størrelse stemme med dem hos *T. nitida*.

16. **Taenia gracilis** (ZEDER) KRABBE.

Af denne Art, hvis Amme efter v. Linstow lever frit i Maven hos Aborren, fandtes i Fedtschenkos Samling Præparatet af et Hoved med Betegnelsen «*T. fasciata* Rud. Anseris ein. Turkestan».

17. **Taenia laevis** BLOCH (DIESING).

Uncinulorum longit. 0,013—0,014^{mm}.

Habitaculum. *Fuligula ferina*, in Slesvico (Friis). — *Anas* sp., in Turkestan (Fedtschenko).

Friis fandt den i Tønder hos *Fuligula ferina* med Kroge af 0,013—0,014^{mm} Længde.

Fedtschenko fandt et Par Exemplarer af denne Bændelorm hos en lille graa And i Turkestan. De smaa Kroge (Fig. 18), hvis Form ikke er let at erkjende, viste sig noget anderledes, end jeg tidligere har afbildet dem.

v. Linstow (*Arch. f. Naturgesch.* Jahrg. 48. Bd. 1. 1882. S. 22 og Tab. 2, Fig. 28) har beskrevet en Bændelorm, *T. trichosoma*, af *Fuligula ferina*, som han formoder har ensidige Kjønsaabninger, medens *T. laevis* er karakteristisk ved at have dem modsatte; begges Kroge ligne hinanden. Om jeg med Hensyn til de af Friis og Fedtschenko fundne Bændelorme skulde have sammenblandet disse to Arter, ser jeg mig nu ikke i Stand til at afgjøre; jeg har imidlertid Grund til at antage, at dette har været Tilfældet med Hensyn til de af Fedtschenko samlede Bændelorme, og at Fig. 18 hører til *T. trichosoma* v. Linstow, medens der ganske vist tillige fandtes Stykker af *T. laevis* med modsatte Kjønsaabninger.

18. **Taenia villosa** BLOCH.

Longit. 200^{mm}, *latit.* 1,5^{mm}.

Uncinulorum longit. 0,011^{mm}.

Longit. penis 0,19^{mm}, *latit.* 0,006^{mm}.

Hamuli embryonales longit. 0,005^{mm}.

Habitaculum. *Megaloperdix Nigellii*, in Turkestan (Fedtschenko).

Fedtschenko fandt i Turkestan hos *Megaloperdix Nigellii* flere Exemplarer af denne Bændelorm. De vare i Brudstykker, deriblandt i det mindste 6 med Hoveder. Deres Længde syntes at have været 200^{mm} eller maaske derover, den største Bredde var 1,5^{mm}. Krogene paa Snabelen vare kun ufuldkomment udviklede, stavlignende, uden skarpt udpræget Form, 0,011^{mm} lange. Kjønslemmet (Fig. 21) var ikke sjælden fremtraadt (Fig. 19), indtil 0,19^{mm} langt og 0,006^{mm} tykt, cylindrisk og glat; i tilbagetrukken Tilstand dannede det Bugtninger i den tykvæggede, stærkt lysbrydende Cirrusblære. Der fandtes enkelte

Strækninger (Fig. 20) med modne Æg (Fig. 22), som havde en forholdsvis rummelig, oval yderste Hinde; selve Fosteret var lille, med Fosterkroge af $0,005^{\text{mm}}$ Længde.

19. *Taenia fusus* KRABBE.

Habitaculum. *Larus marinus*, in Groenlandia (Pfaff).

Pfaff fandt (Maj 1873) i Grønland nogle faa Exemplarer af den hos *Larus marinus*, uden kjendelige Kjønssredskaber eller Æg.

20. *Taenia brachyphallos* KRABBE.

Uncinulorum longit. $0,016^{\text{mm}}$.

Habitaculum. *Charadrius hiaticula*, in Slesvico (Friis).

Friis fandt (August 1869) i Høyer hos *Charadrius hiaticula* Bændelorme af denne Art, med Kroge af $0,016^{\text{mm}}$ Længde.

21. *Taenia pubescens* n. sp.

Uncinulorum 10 corona simplex, quorum longit. $0,037—0,039^{\text{mm}}$.

Aperturæ genitalium secundæ.

Longit. penis $0,067^{\text{mm}}$, *latit.* $0,014^{\text{mm}}$.

Habitaculum. *Scolopax gallinula*, in Slesvico (Friis).

Friis fandt i Tønder (1869) hos *Scolopax gallinula* en temmelig lang og slank Bændelorm, som i Udseende lignede *T. filum*. Den havde 10 Kroge (Fig. 23) af $0,037—0,039^{\text{mm}}$ Længde. Kjønssaabningerne ensidige. Kjønsllemmet (Fig. 24) $0,067^{\text{mm}}$ langt, $0,014^{\text{mm}}$ tykt, tæt besat med fine Haar. Æg fandtes ikke.

22. *Taenia uliginosa* n. sp.

Longit. 4^{mm} , *latit.* $0,25^{\text{mm}}$.

Uncinulorum 10 corona simplex, quorum longit. $0,042—0,045^{\text{mm}}$.

Aperturæ genitalium secundæ.

Longit. penis $0,040^{\text{mm}}$, *latit.* $0,004^{\text{mm}}$.

Habitaculum. *Numenius phaeopus*, in Slesvico (Friis).

Friis fandt i Tønder hos *Numenius phaeopus* et Par Bændelorme af 4^{mm} Længde og indtil $0,25^{\text{mm}}$ Bredde, med korte Led. Snabelen havde 10 Kroge (Fig. 25) af $0,042—0,045^{\text{mm}}$ Længde (Fig. 26). Kjønssaabningerne ensidige; Kjønsllemmet (Fig. 27) cylindrisk, $0,040^{\text{mm}}$ langt og $0,004^{\text{mm}}$ tykt.

23. **Taenia coronula** DUJARDIN.

Uncinulorum 20 longit. 0,013^{mm}.

Habitaculum. *Anas boschas fera*, in Bavaria (v. Willemoës-Suhm).

v. Willemoës-Suhm fandt i München denne Bændelorm hos *Anas boschas fera*. Den havde en Længde af 45^{mm} og 20 Kroge af 0,013^{mm} Længde.

24. **Taenia serpentulus** SCHRANK (NON DUJARDIN).

Uncinulorum longit. 0,024--0,027^{mm}.

Habitaculum. *Corvus monedula*, in Turkestan (Fedtschenko).

Fedtschenko fandt i Turkestan hos *Corvus monedula* denne Bændelorm sammen med *T. constricta*. Den havde 10 Kroge af 0,024—0,027^{mm} Længde.

25. **Taenia angulata** RUDOLPHI.

(*T. serpentulus* Duj.)

Uncinulorum longit. 0,019—0,021^{mm}.

Habitaculum. *Caryocatactes nucifraga*, in Bavaria (v. Willemoës-Suhm). — *Turdus viscivorus*, in Turkestan (Fedtschenko). — *Alauda cristata*, in Turkestan (Fedtschenko).

v. Willemoës-Suhm fandt den (November 1868) i München hos *Caryocatactes nucifraga*. Krogenes Længde var 0,019^{mm}.

Fedtschenko fandt (Juli 1871) i Turkestan hos *Turdus viscivorus* 8 Exemplarer af den.

Hos *Alauda cristata* fandt Fedtschenko i Turkestan 3 unge Bændelorme, som upaatvivlelig høre til samme Art. De vare 10^{mm} lange, de bageste Led 1^{mm} brede og 0,14^{mm} lange. Der var 10 Kroge af 0,021^{mm} Længde.

26. **Taenia Petrocinclae** n. sp.

Longit. 35^{mm}, latit. 1,23^{mm}.

Uncinulorum 10 corona simplex, quorum longit. 0,018^{mm}.

Hamuli embryonales longit. 0,014^{mm}.

Habitaculum. *Petrocincla cyanea*, in Turkestan (Fedtschenko).

Hos *Petrocincla (Monticola) cyanea* fandt Fedtschenko i Turkestan 6 Bændelorme af indtil 35^{mm} Længde. Snabelen var forsynet med 10 Kroge (Fig. 28) af 0,018^{mm} Længde (Fig. 29). Kjønssaabningernes Stilling var ikke tydelig. De bageste Led havde en Længde af 0,24^{mm}, en Bredde af 1,23^{mm}, og indeholdt modne Æg (Fig. 30) med Fosterkroge af 0,014^{mm} Længde.

27. **Taenia constricta** MOLIN.

Longit. 100^{mm}, *latit.* 1,5^{mm}.

Uncinulorum 16—22 *longit.* 0,026—0,045^{mm}.

Aperturæ genitalium vage alternæ.

Hamuli embryonales longit. 0,016—0,020^{mm}.

Habitaculum. *Corvus monedula*, in Germania (Mus. zool. Jenense), in Turkestan (Fedtschenko). — *Pica caudata*, in Turkestan (Fedtschenko).

Af denne Art findes i Universitetsmuseet i Jena (meddelt mig af Prof. Häckel) et Exemplar, taget hos *Corvus monedula*. Det er 85^{mm} langt, 1,25^{mm} bredt, og har paa Snabelen en Krans af omtrent 16 Kroge (Fig. 31 a) af 0,038—0,045^{mm} Længde. Kjønssaabningerne tydelig uregelmæssig afvekslende; min tidligere Angivelse, at de hos denne Art ere ensidige, maa, som allerede den Gang antydet, bero paa en Forvexling. I de bageste Led fandtes runde modne Æg med Fosterkroge af 0,016—0,019^{mm} Længde.

Fedtschenko fandt den i Turkestan ligeledes hos *Corvus monedula*. Der var 22 Kroge (Fig. 31 b) af 0,037—0,038^{mm} Længde, utydelig ordnede i to Rækker, med meget ringe indbyrdes Forskjel.

Hos *Pica caudata* fandt Fedtschenko (Marts 1871) en Bændelorm, som vistnok hører til den samme Art. Den var i Brudstykker, som tilsammen udgjorde en Længde af henved 100^{mm} med en Bredde af indtil 1,5^{mm}. Paa et Præparat af Hovedet vare de fleste af Krogene tabte; 5 laa spredte, af 0,026^{mm} Længde (Fig. 31 c). Kjønssaabningerne vare ikke tydelige. Der var modne Æg (Fig. 32) med Fosterkroge af 0,018—0,020^{mm} Længde.

28. **Taenia affinis** KRABBE.

Longit. 50^{mm}, *latit.* 2^{mm}.

Hamuli embryonales longit. 0,017—0,019^{mm}.

Habitaculum. *Corvus frugilegus*, in Turkestan (Fedtschenko).

Hos *Corvus frugilegus* fandt Fedtschenko i Turkestan 4—5 Bændelorme af denne Art. Den største af dem var 50^{mm} lang med en Bredde af indtil 2^{mm}. Kjønssaabningerne vare ikke tydelige. Ved at sønderdele Leddene kom Fostre til Syne uden Æggehinder, med Fosterkroge af 0,017—0,019^{mm} Længde (Fig. 33).

29. **Taenia undulata** RUDOLPHI.

(*T. angulata* Duj.)

Habitaculum. *Turdus* sp., in Turkestan (Fedtschenko). — *Corvus cornix*, in Turkestan (Fedtschenko).

Fedtschenko fandt (Februar 1871) i Turkestan 6 Exemplarer af den hos en Art af *Turdus*.

En Bændelorm, som han fandt hos *Corvus cornix*, men hvis Kroge vare tabte, hører sandsynligvis ogsaa herhen.

30. *Taenia vesiculigera* n. sp.

Longit. 100^{mm}, *latit.* 1,5^{mm}.

Uncinulorum 50 corona duplex, quorum majores *longit.* 0,037—0,046^{mm}, minores 0,020—0,026^{mm}.

Hamuli embryonales longit. 0,017—0,019^{mm}.

Habitaculum. *Hirundo rustica*, in Germania (Mus. zool. Jenense). — *Cypselus apus*, in Sjaellandia (Chievitz).

Blandt de i Universitetsmuseet i Jena opbevarede Bændelorme (meddelt mig af Prof. Häckel) fandtes en, som var funden hos *Hirundo rustica*. Den var 25^{mm} lang og 1^{mm} bred. Paa Snabelen fandtes 50 Kroge, afvexlende større (Fig. 34 a), 0,037—0,038^{mm} lange, og mindre (Fig. 34 b), 0,020—0,022^{mm} lange. Kjønsaabninger vare ikke synlige.

Cand. med. et chir. Chievitz fandt (Maj 1877) den samme Bændelorm hos *Cypselus apus* ved Kjøbenhavn. Der var 5 Exemplarer, indtil 100^{mm} lange og 1,5^{mm} brede. Paa Hovedet fandtes Kroge, ordnede i to Rækker, men de fleste af dem vare tabte; de større (Fig. 34 c) vare 0,046^{mm}, de mindre (Fig. 34 d) 0,024—0,026^{mm} lange. Kjønsaabninger vare ikke synlige. De modne Led vare 0,7^{mm} lange og indeholdt aflange Æg (Fig. 35), hvis yderste pæredannede Hinde ved sin spidse Ende var forbunden med en Del lignende pæredannede Blærer af forskjellig Størrelse; Fosterkrogene 0,017—0,019^{mm} lange.

Krogene have en paafaldende Lighed med dem hos *T. Leuckarti*, men det er næppe rimeligt, at den samme Art af Bændelorme skulde forekomme hos Svaler og hos Hejrer.

31. *Taenia polyarthra* n. sp.

Longit. 20^{mm}, *latit.* 3^{mm}.

Uncinulorum 20 *longit.* 0,026^{mm}.

Habitaculum. *Cinclus aquaticus*, in Turkestan (Fedtschenko).

Hos *Cinclus aquaticus* fandt Fedtschenko, sammen med *T. dehiscens* (se nedenfor), 3 Bændelorme, som hørte til en anden Art og havde et større Antal Led. Den største af dem var 20^{mm} lang og havde omtrent 80 korte Led, med en Bredde bagtil af henved 3^{mm}. Paa Snabelen var der en Krans (Fig. 36) af Kroge, utydelig ordnede i to Rækker, af 0,026^{mm} Længde.

32. *Taenia intricata* n. sp.

Longit. 70^{mm}, *latit.* 0,9^{mm}.

Uncinulorum circiter 80 *corona quadruplex*, *quorum majores longit.* 0,033^{mm}.

Hamuli embryonales longit. 0,020—0,023^{mm}.

Habitaculum. *Upupa Epops*, in Turkestan (Fedtschenko).

Hos *Upupa Epops* fandt Fedtschenko i Turkestan omtrent 20 Bændelorme paa forskjelligt Udviklingstrin. Hos den største af Ormene, som var 70^{mm} lang, vare de bageste Led, som endnu ikke indeholdt Æg, 0,74^{mm} lange og 0,9^{mm} brede; Kjønnsredskaber kunde ikke iagttages. Snabelen var hos en Del af dem skudt frem; den var kort og skivedannet, men Krogene vare tabte. Hos andre, hvor den var tilbagetrukket, fandtes Kroge, som ved første Øjekast syntes at danne en uordentlig Masse; ved nøjere Undersøgelse viste de sig hos et Exemplar, hvor de vare væltede om paa Siden, temmelig tydelig ordnede i 4 Rækker (Fig. 38). I den yderste Række vare Krogene størst, omtrent 20 i Antal, trekantede, 0,033^{mm} lange paa Rygsiden, 0,023^{mm} langs Fodstykket (Fig. 43); i de følgende Rækker aftog de i Størrelse og Regelmæssighed og vare simpelthen kegedannede. Hos et ganske ungt Exemplar af 3^{mm} Længde, hos hvilket Leddelingen i den bageste Ende kun netop var antydet, vare Krogene (Fig. 39) endnu kun lidet udviklede, frembøde kun ringe Regelmæssighed, og de mindre syntes til Dels endnu slet ikke at være dannede; Fodstykket maalte paa de største af Krogene 0,012^{mm}. I to andre Glas indeholdtes Brudstykker, vistnok af den samme Art; i enkelte Led fandtes tyndhindedede, noget langagtige Æg med Fosterkroge af 0,020—0,023^{mm} Længde.

33. *Taenia planirostris* n. sp.

Longit. 7^{mm}, *latit.* 1^{mm}.

Uncinulorum circiter 40 *corona duplex*, *quorum majores* 0,049^{mm}, *minores* 0,027^{mm}.

Hamuli embryonales longit. 0,011^{mm}.

Habitaculum. *Alauda* sp., in Turkestan (Fedtschenko).

Hos en Lærke fandt Fedtschenko (Juli 1871) i Turkestan en lille Bændelorm af indtil 7^{mm} Længde; de bageste Led henved 1^{mm} brede, deres Længde noget større. Den korte Snabel bærer en Krans af omtrent 40 Kroge, ordnede i to Rækker; de større (Fig. 42 a) ere 0,049^{mm}, de mindre (Fig. 42 b) 0,027^{mm} lange. Kjønnsaabninger vare ikke synlige. I de modne Led iagttoges enkelte Fostre uden Æggehinder, med Fosterkroge af 0,011^{mm} Længde.

34. **Taenia infundibuliformis** GOEZE (NON DUJARDIN).

Habitaculum. *Gallus domesticus*, in Turkestan (Fedtschenko).

Fedtschenko fandt den (November 1870) i Turkestan hos Gaardhanen.

35. **Taenia orientalis** n. sp.

Longit. 12^{mm}, *latit.* 0,8^{mm}.

Uncinulorum 10 *corona simplex*, *quorum longit.* 0,09^{mm}.

Habitaculum. *Saxicola oenanthe*, in Turkestan (Fedtschenko).

Fedtschenko fandt (Juli 1871) i Turkestan hos *Saxicola oenanthe* nogle Exemplarer af en Bændelorm, som er forskjellig fra den i Grønland hos den samme Fugl fundne *T. trigonocephala*. De største af Ormene vare 12^{mm} lange, de bageste Led 0,25^{mm} lange og 0,8^{mm} brede. Paa Snabelen (Fig. 43) fandtes 10 Kroge (Fig. 44) af 0,09^{mm} Længde. Kjønsaabningernes Stilling var ikke tydelig. Det var alle unge Exemplarer uden Æg.

36. **Taenia praecox** n. sp.

Longit. 4^{mm}.

Uncinulorum 18 *longit.* 0,012^{mm}.

Aperturæ genitalium *vage alternæ*.

Longit. penis 0,008^{mm}, *latit.* 0,008^{mm}.

Hamuli embryonales longit. 0,010^{mm}.

Habitaculum. *Ruticilla erythrogastra*, in Turkestan (Fedtschenko).

Fedtschenko fandt (Juli 1871) i Turkestan hos *Ruticilla erythrogastra* nogle faa Bændelorme, af hvilke den største, som var forsynet med Hoved (Fig. 45), var 4^{mm} lang. Paa Snabelen fandtes 18 Kroge (Fig. 46) af 0,012^{mm} Længde. Der var kun 13 Led, men de udvikle sig hurtig til Modenhed, og deres Antal synes ikke at blive synderlig større, før de bortstødes. Kjønsaabningerne syntes at være uregelmæssig afvekslende. Kjønslemmet var kun traadt frem paa enkelte Led, og den fremtraadte Del havde Skikkelse som en afstumpet Kegle (Fig. 47) af 0,008^{mm} Højde og samme Bredde. Æggene (Fig. 48) elliptiske, med Fosterkroge af 0,010^{mm} Længde.

37. **Taenia dehiscens** n. sp.

Longit. 3,5^{mm}.

Uncinulorum circiter 20 *longit.* 0,014^{mm}.

Aperturæ genitalium *vage alternæ*.

Longit. penis 0,13^{mm}, *latit.* 0,019^{mm}.

Hamuli embryonales longit. 0,012^{mm}.

Habitaculum. *Cinclus aquaticus*, in Turkestan (Fedtschenko).

Hos *Cinclus aquaticus* fandt Fedtschenko i Turkestan foruden *T. polyarthra* henved 20 smaa Bændelorme af omtrent 3,5^{mm} Længde (Fig. 49). Paa Snabelen fandtes, saa vidt jeg kunde se, 20 Kroge (Fig. 50) af 0,014^{mm} Længde. Leddenes Antal var omtrent 20. Kjønsaabningerne tæt ved den forreste Ende af Leddene, uregelmæssig afvexlende. Kjønslemmet (Fig. 51) kun traadt frem paa 4 eller 5 af de bageste Led, cylindrisk, glat, undertiden spiralsnoet, 0,13^{mm} langt, 0,019^{mm} tykt. Det bageste Led, som indeholdt modne Æg, fandtes oftere bristet, og Æggene væltede frem i Masser som Frøæg. Æggets (Fig. 52) Hinder tynde, den yderste fladtrykt paa de Sider, som grænse til de hosliggende. Fosterkrogenes Længde 0,012^{mm}.

38. *Taenia Caprimulgi* n. sp.

Longit. 30^{mm}, *latit.* 1,8^{mm}.

Uncinulorum circiter 48 *corona duplex*, *quorum majores longit.* 0,032^{mm}.

Hamuli embryonales longit. 0,012^{mm}.

Habitaculum. *Caprimulgus* sp., in Turkestan (Fedtschenko).

Hos en *Caprimulgus* fandt Fedtschenko (Maj 1871) i Turkestan et Par Bændelorme af 30^{mm} Længde, hvis modne Led vare 0,24^{mm} lange og 1,8^{mm} brede. Paa den fremstrakte skiveformede Snabel fandtes 2 Rækker af Kroge, omtrent 24 i hver. En af de større Kroge (Fig. 53) var 0,032^{mm} lang. Kjønsaabninger vare ikke synlige. I de tyndhindedede Æg (Fig. 54) vare Fosterkrogene 0,012^{mm} lange.

39. *Taenia cesticillus* MOLIN.

(*T. infundibuliformis* Duj.)

Habitaculum. *Gallus domesticus*, in Turkestan (Fedtschenko).

Af denne Bændelorm fandt Fedtschenko (Marts 1871) i Turkestan 30—40 Exemplarer hos Gaardhanen.

40. *Taenia tetragona* MOLIN.

Longit. 250^{mm}, *latit.* 1,6^{mm}.

Uncinulorum circiter 200 *corona duplex*, *quorum longit.* 0,006^{mm}.

Aperturæ genitalium secundæ.

Longit. penis 0,021^{mm}, *latit.* 0,008^{mm}.

Habitaculum. *Gallus domesticus*, in Turkestan (Fedtschenko).

Hos Gaardhanen fandt Fedtschenko (1870 og Marts 1871) talrige Exemplarer af denne Bændelorm. Dens Længde var indtil 250^{mm}, de bageste Led 1,2^{mm} lange og 1,6^{mm}

brede. Paa Hovedet (Fig. 55 og 56) fandtes en lav og bred Snabel, omgivet af omtrent 200 Kroge, stillede i dobbelt Række. Krogene (Fig. 59) vare, maalt fra Kloens Spids til Enden af Skaftet, 0,006^{mm} lange; Tappen havde en Længde af 0,011^{mm}. Sugeskælene omgives af talrige, i flere Rækker stillede Torne af lignende, noget afvejlende Form som hos *T. australis*; de falde let af og mangle derfor ofte. Leddelingen begynder i nogen Afstand fra Hovedet. De yngre Led (Fig. 57) vise en lignende Ordning af Kjønsredskaberne som hos *T. australis*. Kjønsaabningerne ensidige. Den lille Cirrusblære kort oval. Kjønslemmet (Fig. 60) glat, 0,021^{mm} langt og 0,008^{mm} tykt. Æggene findes, 10—12 samlede til en Gruppe og omgivet af en fintkornet Masse, indesluttet i gennemsigtige, tyndvæggede, uregelmæssig rundagtige Kapsler (Fig. 58), hvis Antal i det enkelte Led veksler imellem 40 og henved 90. Det lille Foster, som aldrig fandtes forsynet med Kroge, omgives af en rummelig, fin, ofte foldet Æggehinde.

Skjønt Molin (*Prodromus Faunae helminthologicae Venetae*. 1861.) kun har givet en ufuldstændig Beskrivelse af den af ham i Padua hos Gaardhanen fundne Bændelorm, som han kaldte *T. tetragona*, og hans Afbildning af Hovedet er meget forskjellig fra min, har jeg dog, i Betragtning af Æggenes og Æggebeholdernes ejendommelige Forhold, ikke taget i Betænkning at henføre den ovenfor beskrevne Bændelorm til *T. tetragona*; i alt Fald maa fremtidige Undersøgelser afgjøre, om der hos Gaardhanen forekommer forskjellige nær beslægtede Arter. Adskillelsen af de til denne Gruppe henhørende Arter af Bændelorme (foruden *T. tetragona*: *T. circumvallata*, *australis*, *circumcincta*, *Urogalli*, *crassula*, *leptosoma* og *frontina*) frembyder en Del Vanskelighed, og jeg anser den af mig tidligere gjorte Adskillelse i de nævnte forskjellige Arter for meget usikker.

41. *Taenia Urogalli* MODEER.

(*T. tumens* Mehlis, *T. microps* Diesing.)

Habitaculum. *Megaloperdix Nigellii*, in Turkestan (Fedtschenko). — *Perdix graeca*, in Turkestan (Fedtschenko).

Hos *Megaloperdix Nigellii* fandt Fedtschenko i Turkestan flere Bændelorme af mindst 300^{mm} Længde og indtil 2^{mm} Bredde (Fig. 61), om hvilke jeg formoder, at de høre til den samme Art, som forekommer hos *Tetrao Urogallus* og *tetrax*. Krogene paa Snabelen ligne dem hos *T. tetragona*, men det lykkedes ikke at isolere dem. Sugeskælene ere ligeledes væbnede med Torne. Leddene indeholdt temmelig konstant 14—20 Kapsler med Æg (Fig. 62), nogenlunde regelmæssig ordnede i to Rækker eller, i de mere strakte Led, dannede en tværliggende Oval.

I alt Fald nær beslægtet med denne er en Bændelorm, af hvilken Fedtschenko fandt omtrent 10 unge Exemplarer hos *Perdix graeca* (Fig. 63 og 64). De vare indtil 40^{mm}

lange og 1,5^{mm} brede. Paa Snabelen fandtes 150—200 Kroge (Fig. 65). Sugerskaalene væbnede med Torne. Kjønredskaber vare ikke synlige. Desuden fandtes en Strækning af Led, som hvert indeholdt omtrent 70 Æggekapsler.

42. **Taenia crassula** RUDOLPHI.

(incl. *T. spheocephala* Rud.)

Habitaculum. *Columba livia?* in Turkestan (Fedtschenko). *Columba turtur*, in Turkestan (Fedtschenko).

Hos en vild Due (*Columba livia?*) fandt Fedtschenko i Turkestan 6 Bændelorme, af hvilke den største i temmelig slappet Tilstand var 230^{mm} lang. De bageste Led vare omtrent kvadratiske, 1^{mm} brede, i mere sammentrukken Tilstand næsten 2^{mm} brede. Snabelen bred og hvælvet (Fig. 66), omgivet af en dobbelt Krogkrans med omtrent 60(?) Kroge i hver Række. Krogenes (Fig. 67) Længde var fra Kloens Spids til Enden af Skaftet 0,010^{mm}, Tappens Længde 0,020^{mm}. Sugerskaalene væbnede med Torne. Kjønåbningerne ensidige; Cirrusblæren mere langstrakt end hos *T. tetragona*. Hvert Led indeholdt 70—80 Æggekapsler, hver Kapsel 10—12 Æg.

Andre Bændelorme, som syntes at høre til den samme Art, vare, stærkere sammentrukne, indtil 200^{mm} lange, med en Bredde af indtil 4^{mm}. I et Led taltes næsten 300 Æggekapsler.

Hos en Turteldue fandt Fedtschenko (1871) flere Exemplarer af den samme Art.

Oversigt

over de Fugle, hvis Bændelorme ere beskrevne i denne Afhandling.

(Det vedføjede Tal betegner Nummeret, under hvilket Arten er omhandlet.)

Ord. **Pygopodes.**

Fam. Colymbidae.

Colymbus septentrionalis.

13. T. capitellata.

Ord. **Gaviae.**

Fam. Laridae.

Larus marinus.

19. T. fusus.

Ord. **Limicolae.**

Fam. Scolopacidae.

Tringa alpina.

15. T. nitidulans.

Totanus hypoleucus.

7. T. Arionis.

Scolopax rusticola.

8. T. bacilligera.

9. T. stellifera.

10. T. slesvicensis.

11. T. paradoxa.

Scolopax gallinula.

5. T. Friisiana.

21. T. pubescens.

Numenius phaeopus.

1. T. Nymphaea.

22. T. uliginosa.

Genus?

6. T. innominata.

Fam. Charadriidae.

Charadrius hiaticula.

15. T. nitidulans.

20. T. brachyphallos.

Charadrius pluvialis.

3. T. microrhyneha.

Charadrius morinellus.

2. T. microphallos.

Vanellus cristatus.

2. T. microphallos.

4. T. variabilis.

Ord. **Gallinae.**

Fam. Phasianidae.

Gallus domesticus.

34. T. infundibuliformis.

39. T. cesticillus.

40. T. tetragona.

Megaloperdix Nigellii.

18. T. villosa.

41. T. Urogalli.

Perdix graeca.

41. T. Urogalli(?).

Ord. **Pterocletes.**

Pterocles alchata.

12. T. obvelata.

Ord. **Columbae.**

Fam. Columbidae.

Columba turtur.

42. T. crassula.

Columba livia.

42. T. crassula.

Ord. **Anseres.**

Fam. Anatidae.

Fuligula ferina.

17. T. laevis.

Anas boschas fera.

23. T. coronula.

Anas acuta.

14. T. anatina.

Anas sp.

T. malleus.

Anser cinereus.

16. T. gracilis.

Ord. **Coccyges.**

Fam. Upupidae.

Upupa Epops.

32. T. intricata.

Ord. **Macrochires.**

Fam. Cypselidae.

Cypselus apus.

30. T. vesiculigera.

Fam. Caprimulgidae.

Caprimulgus sp.

38. T. Caprimulgi.

Ord. **Passeres.**

Fam. Alaudidae.

Alauda cristata.

25. T. angulata.

Alauda sp.

33. T. planirostris.

Fam. Hirundinidae.

Hirundo rustica.

30. T. vesiculigera.

Fam. Corvidae.

Corvus cornix.

29. T. undulata.

Corvus frugilegus.

28. T. affinis.

Corvus monedula.

24. T. serpentulus.

27. T. constricta.

Pica caudata.

27. T. constricta.

Caryocatactes nucifraga.

25. T. angulata.

Fam. Cinclidae.

Cinclus aquaticus.

31. T. polyarthra.

37. T. dehiscens.

Fam. Turdidae.

Saxicola oenanthe.

35. T. orientalis.

Ruticilla erythrogastra.

36. T. praecox.

Monticola cyanea.

26. T. Petrocinclae.

Turdus viscivorus.

25. T. angulata.

Turdus sp.

29. T. undulata.

Register.

(Tallene angive Siden, hvor Arten findes omtalt. De Navne, der ere satte med *Kursiv*, ere enten Synonymer eller betegne Arter, som kun ere omtalte i Forbigaaende i Afhandlingen.)

Taenia affinis 11. — anatina 7. — angulata 10. 11. — Arionis 5. — <i>australis</i> 16. — bacilligera 5. — brachyphallos 9. — capitellata 7. — Caprimulgi 15. — cesticillus 15. — <i>circumcincta</i> 16. — <i>circumvallata</i> 16. — constricta 10. 11. — coronula 11. — crassula 16. 17. — dehiscens 12. 14. — <i>filum</i> 9. — Friisiana 4. — <i>frontina</i> 16. — fusus 9. — gracilis 8. — infundibuliformis 14. 15. — innominata 5. — intricata 13. — laevis 8. — <i>leptosoma</i> 16. — <i>Leuckarti</i> 12. — malleus 7. — microphallos 4.	Taenia <i>microps</i> 16. — microhyncha 4. — <i>nitida</i> 7. — nitidulans 7. — Nymphaea 4. — obvelata 6. — orientalis 14. — paradoxa 6. — Petrocinclae 10. — planirostris 13. — polyarthra 12. 15. — praecox 14. — pubescens 9. — serpentulus 10. — slesvicensis 6. — <i>sphenocephala</i> 17. — stellifera 6. — <i>tenerrima</i> 7. — tetragona 15. 16. — <i>trichosoma</i> 8. — <i>trigonocephala</i> 14. — <i>tumens</i> 16. — uliginosa 9. — undulata 11. — Urogalli 16. — variabilis 4. — vesiculigera 12. — villosa 8.
---	--

1. *Laenia Friisiana*. 2-4. *T. innominata*. 5-7. *T. Arionis*. 8. *T. stellifera*. 9. *T. slesvicensis*.
 10-12. *T. paradoxa*. 13-15. *T. obovata*. 16-17. *T. nitidulans*. 18. *T. laevis* (?). 19-22. *T. villosa*.
 23-24. *T. hirsuta*. 25-27. *T. uliginosa*. 28-30. *T. Petrocinclae*. 31-32. *T. constricta*.
 33. *T. affinis*. 34-35. *T. vesiculigera*.

36-37. *Taenia polyarthra*. 38-41. *T. intricata*. 42. *T. planirostris* 43-44. *T. orientalis*.
 45-48. *T. praecox*. 49-52. *T. dehiscens*. 53-54. *T. Caprimulgi*. 55-60. *T. tetragona*.
 61-65. *T. Urogalli*. 66-67. *T. crassula*.

Krabbe del.

Lövendal sc.